

Секція Право	
УДК 347.2	
Дата першого надходження статті до видання	2026-01-16
Дата прийняття статті до друку після рецензування	2026-01-16
Дата публікації/оприлюднення	2026-02-15

Забезпечення доступу до децентралізованої криптовалюти в умовах відсутності волі власника

Володимир Логойда

*доктор філософії, доцент кафедри адміністративного,
фінансового та інформаційного права юридичного факультету*

ДВНЗ «Ужгородський Національний Університет»

ORCID ID: [0000-0003-1261-909X](https://orcid.org/0000-0003-1261-909X)

volodymyr.lohoyda@uzhnu.edu.ua

Анотація: Стаття присвячена проблемі забезпечення примусового доступу до криптогаманця, на якому зберігається децентралізована віртуальна конвертована валюта (т. з. класична криптовалюта), що функціонує по технічних протоколах типу протоколу біткоїн. Висвітлювана проблема полягає в необхідності отримання приватного ключа до криптогаманця для забезпечення доступу до операцій з криптовалютою в умовах, коли такий приватний ключ зацікавленій особі не надає (з різних причин) власник криптоактиву.

Автор аналізує технічні та юридичні процедури забезпечення отримання приватного ключа до криптогаманця у примусовому порядку, зокрема розглядає кастодіальний метод, методи фізичного вилучення, судового зобов'язання та умовного стягнення. Крім того, автор розглядає процесуальні прийоми здійснення судового тиску на боржника та захисту від них при застосуванні або спростуванні презумпції контролю відповідача над власними криптоактивами в умовах, коли відповідач заявляє про об'єктивну неможливість надання позивачу приватного ключа або seed-фрази внаслідок різних причин (втрата, знищення або пошкодження носіїв інформації, забуття паролю тощо).

В результаті автор робить висновок про те, що існуючий наразі рівень розвитку техніки і технологій (до масового впровадження обладнання для квантових обчислень) поки що перешкоджає отриманню примусового доступу до криптогаманця, якщо він не знаходиться у кастодіана або якщо власник криптогаманця відсутній і приватний ключ / seed-фраза не збережені. Водночас, зберігання криптовалюти на гаманцях офіційних біржових онлайн-платформ або наявність власника криптовалюти дозволяють з тією чи іншою мірою ефективності отримати примусовий доступ до криптогаманця за допомогою наявних юридичних процедур. Також автором зроблено висновок про важливу роль змагальності сторін і застосування концепції вірогідності доказів при доведенні або спростуванні в суді презумпції реального контролю боржника над криптоактивом.

Ключові слова: криптовалюта, криптоактиви, віртуальні активи, біткоїн, криптогаманець, приватний ключ, seed-фраза, криптобіржа, вірогідність доказів, примусове стягнення.

Providing access to decentralized cryptocurrency in the absence of the owner's will**Volodymyr M. Lohoyda**

PhD, Associate Professor

Department of Administrative, Financial and Information Law

Faculty of Law, Uzhhorod National University

ORCID ID: 0000-0003-1261-909X

Email: volodymyr.lohoyda@uzhnu.edu.ua

Abstract: The article is devoted to the problem of ensuring forced access to a crypto wallet that stores a decentralized, virtual, convertible currency (the so-called classic cryptocurrency) that operates according to technical protocols such as the Bitcoin protocol. The problem addressed is the need to obtain a private key for a crypto wallet to ensure access to cryptocurrency transactions when the owner of the crypto asset (for various reasons) does not provide it to the interested person.

The author analyzes the technical and legal procedures for obtaining a private key to a crypto wallet by force, in particular, the custodial method, physical seizure methods, judicial obligations, and conditional collection. In addition, the author considers procedural methods of exerting judicial pressure on the debtor and protecting against them when applying or refuting the presumption of the defendant's control over his own cryptoassets in conditions where the defendant claims the objective impossibility of providing the plaintiff with a private key or seed phrase due to various reasons (loss, destruction or damage to the data carriers, forgetting the password, etc.).

As a result, the author concludes that the current level of technical development (before the mass introduction of quantum computing equipment) still prevents obtaining forced access to a crypto wallet if it is not in the custody of the custodian or if the owner of the crypto wallet is absent and the private key/seed phrase is not saved. At the same time, storing cryptocurrency on the wallets of official online exchange platforms or the presence of the cryptocurrency owner allows, with varying degrees of efficiency, forced access to the crypto wallet through existing legal procedures. The author also emphasizes the crucial role of the principle of adversarial proceedings and the application of the evidence probability concept in proving or refuting the presumption of the debtor's actual control over the crypto asset in court.

Keywords: cryptocurrency, crypto-assets, virtual assets, bitcoin, crypto wallet, private key, seed phrase, crypto exchange, evidence credibility, enforcement.

Вступ

Постановка проблеми. За даними спільного соціологічного опитування однієї з найбільших європейських криптобірж WhiteBIT та української дослідницької фірми Gradus Research Company, проведеного у 2024 році¹, 26% українців серед опитаних мешканців міст з населенням понад 100 тис. чол. стверджували, що володіють криптовалютами. Враховуючи, що у таких містах проживає половина наявного населення країни², такий суттєвий рівень масового сприйняття криптовалют, зокрема і класичних (тобто децентралізованих віртуальних конвертованих валют типу біткоїна, надалі – BTC), робить актуальним питання забезпечення ефективного судового захисту цивільних прав власників криптоактивів та осіб, що претендують на їх отримання. З огляду на умовність державних кордонів у віртуальному просторі, не менш актуальним це питання є і для правовідносин з іноземним елементом, включно із захистом прав

¹ URL: <https://economist.com.ua/more-than-a-quarter-of-ukrainians-own-crypto/>

² Очіночно, оскільки востаннє перепис населення проводився у 2001 році, а крім того на динаміку чисельності населення суттєво вплинув російсько-український міждержавний збройний конфлікт (прим. авт.)

резидентів України в питаннях володіння криптоактивами за кордоном. Йдеться про всю палітру цивільних правовідносин – договірне право, спадкування, забезпечення зобов'язань, право спільної власності, позадоговірні зобов'язання з безпідставного збагачення чи відшкодування шкоди тощо.

Для належного захисту прав учасників правовідносин у сфері обігу класичних (децентралізованих) криптовалют, в умовах псевдонімного технічного характеру криптовалют типу BTC, необхідно вирішити дві проблеми: по-перше, встановити належність конкретного криптогаманця, де зберігається криптовалюта, фізичній чи юридичній особі, а вже тоді, по-друге, знайти юридично ефективний спосіб отримати доступ до такого криптогаманця, якщо власник не хоче або не може надати такий доступ добровільно. Кожне з цих завдань є нетривіальним і потребує детального розгляду, що в межах однієї статті є проблематичним. Тому презюмуємо, що факт належності криптогаманця конкретній особі вже офіційно зафіксований³, і зосередимося на вивченні лише другої проблеми.

Мета статті – охарактеризувати можливі юридичні процедури отримання доступу до криптовалюти на криптогаманці, успішно співвіднесеному з конкретною фізичною або юридичною особою (власником криптовалюти), в умовах неможливості співпраці з таким власником, незалежно від причин: смерть чи інша причина відсутності особи, втрата приватного ключа до криптогаманця та seed-фрази для його відновлення, небажання особи допустити звернення стягнення на криптоактиви тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дана проблематика, з огляду на її актуальність, знаходиться у фокусі уваги цілого ряду вітчизняних і зарубіжних науковців та практиків. Проблеми стягнення криптовалюти в умовах відсутності волі власника на їх добровільну передачу вивчалися і продовжують вивчатися багатьма вітчизняними і зарубіжними науковцями, зокрема такими як І. Гринь [1], А. Радева [3], K. Kartono, S. Soewita, N. S. Susanti, A. Salim [4], Ю. Рябченко, А. Онищенко, В. Кудін, О. Кононець, В. Гольдський [5], V. Troitsky [6] та рядом інших. Разом з тим, питання все ще залишається недостатньо вивченим, що потребує подальших наукових досліджень у цьому напрямку.

Результати

Отже, якщо зацікавленій особі все ж вдалося технічно встановити та юридично закріпити факт належності того чи іншого криптогаманця певній особі, актуальним стає питання – наскільки без цієї особи або проти її волі та в умовах технічної відсутності центрального адміністратора системи можна дістатися до децентралізованої криптовалюти, що зберігається на даному криптогаманці? Адже це вирішально впливає на реалізацію зацікавленою особою (спадкоємцем, кредитором, законним власником криптовалюти тощо) тих чи інших цивільних прав. Справді, сама по собі наявність права мало що значить, якщо його реалізація є неможливою. Відповідь у більшості світових юрисдикцій, на жаль, не є простою ані з технічної, ані з юридичної точки зору.

На сучасному етапі розвитку обчислювальних технологій (тобто до масового впровадження у життя технологій квантових обчислень, які дають принципово нову швидкість виконання математичних завдань) технічно зламати криптогаманець і вилучити наявну на ньому децентралізовану криптовалюту без доступу до приватного ключа її власника неможливо. Це обумовлено математичними причинами⁴ і тим фактом, що технологія функціонування класичної криптовалюти не передбачає можливості

³ Яким чином це зробити – тема окремої статті автора (прим. авт.)

⁴ Завелика кількість варіантів паролю, аби її можна було підібрати шляхом простого перебору варіантів протягом розумного часу з використанням розумних технічних можливостей для збереження економічної доцільності таких дій (прим. авт.)

скасування транзакції чи примусового переказу криптовалюти певним адміністратором системи, бо його просто не існує.

Реалізація особами своїх прав у сфері обігу криптовалюти у випадку необхідності її отримання по ініціативі одержувача має два можливих варіанти:

1. Добровільна передача власником криптогаманця доступу до нього шляхом передачі приватного ключа та, у випадку т. з. «холодного» гаманця, відповідних апаратних можливостей. Варіантом даної можливості є надання власником зацікавленій особі не приватного ключа, а seed-фрази для його самостійного відновлення у випадку втрати. До цього ж варіанту варто віднести добровільний переказ власником необхідної суми у криптовалюті, без передачі кредитору чи іншій зацікавленій особі доступу до самого криптогаманця.

2. Примусове отримання доступу до криптогаманця за допомогою тих чи інших технічних або юридичних заходів. Необхідність такого примусового отримання може мати місце, якщо власник криптогаманця помер (1), відсутній з інших причин (2), не співпрацює з медичних причин (кома, втрата психічного здоров'я тощо) (3), не співпрацює з інших причин (не бажає допустити втрати своїх активів тощо) (4), забув приватний ключ / seed-фразу та місце їх зберігання (5), втратив приватний ключ через фізичний знос або пошкодження носія інформації або з інших причин (6) тощо. Зрозуміло, що у випадку причин особистого характеру (смерть, відсутність, хвороба, відмова боржника) йдеться і про одночасну неможливість для зацікавленої особи самостійно отримати приватний ключ власника.

Добровільне врегулювання, звичайно, є найбажанішим для зацікавленої особи з причин низьких витрат часу, зусиль та коштів, однак воно, зрозуміло, не завжди зустрічається на практиці. Часто йдеться про ситуації, коли кредитор чи інша зацікавлена особа змушені ставити питання про примусове стягнення криптовалюти. На сучасному етапі світова і українська практика виробила наступні непрямі методи примусового отримання доступу до криптогаманців в умовах відсутності співпраці з боку їх власника:

✓ **Кастодіальний метод** – як зазначено у ст. 6 Закону України «Про віртуальні активи»⁵, володіння приватним ключем є підтвердженням права власності на актив, крім ряду випадків, зокрема зберігання активів за договором з власником. Це якраз і має місце у випадку зберігання криптовалюти на т. з. «гарячих» гаманцях⁶, тобто на онлайн-платформах типу централізованих бірж, на зразок Binance чи WhiteBIT. Оскільки онлайн-біржа - це цілком реальний суб'єкт господарювання і в його розпорядженні є приватний ключ доступу до криптогаманця, такий зберігач (в західній термінологічній традиції – кастодіан) безперечно буде змушений виконати рішення суду, постанову державного чи приватного виконавця, постанову слідчого, акт нотаріуса чи рішення іншого уповноваженого державного органу / посадової особи про вилучення (передачу) криптовалюти в інтересах фізичної особи, юридичної особи, територіальної громади або держави чи накладення на неї відповідного обтяження (арешту, іншого блокування активів) тощо. Тобто тут відсутність волі власника криптовалюти буде компенсована юридичним обов'язком посередника (так само, як в централізованих системах це зробив би адміністратор). Цей підхід є юридично найнадійнішим і широко впроваджується у законодавство і практику багатьох країн світу, в т. ч. країн ЄС, де правовою основою для цього є чинний Регламент (ЄС) 2023/1114 Європейського парламенту та Ради від

⁵ Закон України №2074-IX від 17.02.2022, на момент написання статті ще не набрав чинності через відкладальну умову – він повинен набрати чинності з дня набрання чинності законом України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування операцій з віртуальними активами, а такий ще не прийнято парламентом України (прим. авт.)

⁶ На відміну від «холодних» гаманців, які є апаратними можливостями зберігання криптовалют (прим. авт.).

31.05.2023 про ринки криптоактивів та про внесення змін до Регламентів (ЄС) № 1093/2010 та (ЄС) № 1095/2010 та Директив 2013/36/ЄС та (ЄС) 2019/1937 (т. з. Регламент MiCA).

✓ **Метод фізичного вилучення** – зрозуміло, що приватний ключ або seed-фразу для його відновлення, або «холодний» гаманець з відповідною seed-фразою можна фізично отримати, наприклад, при проведенні слідчих дій в порядку кримінально-процесуального законодавства чи вилученні майна державними або приватними виконавцями в рамках цивільного / господарського процесу. В такому разі кредитор посередництвом відповідних суб'єктів владних повноважень також отримує доступ до відповідних криптоактивів з метою, наприклад, звернення на них стягнення. Законність окремих аспектів відповідної процедури є окремою темою, яка виходить за рамки цієї статті.

✓ **Судове зобов'язання** – коли суд своїм рішенням про стягнення криптоактивів (або у зв'язку з таким стягненням) зобов'язує власника криптогаманця самостійно передати приватний ключ стягувачу або переказати криптовалюту на зазначений ним гаманець. У судовій практиці країн загального права це забезпечується за допомогою такого процесуального документа, як Asset Disclosure Order - наказу, який зобов'язує боржника під присягою надати перелік власних цифрових активів та доступ до них⁷. Подібний спосіб захисту права забезпечується загрозою кримінальної відповідальності за умисне невиконання рішення суду (щоправда, доведення умислу в умовах українського законодавства є непростим завданням) або накладенням відповідних санкцій при виконавчому провадженні (штрафи, заборона виїзду за кордон) чи застосування відсотків (по типу ч. 10 ст. 238 ГПК України). Правове регулювання даного способу зрозуміле і, можна сказати, традиційне для української правової системи, проте і серйозність санкцій, і практична ефективність притягнення особи до юридичної відповідальності у випадку невиконання рішення суду залишає бажати кращого. Цікава аналітика з цього приводу наведена К. Л. Поповим [2].

✓ **«Умовне стягнення»** - в ряді країн суд звертає стягнення не на саму криптовалюту, а на майнові права на неї (грошові вимоги до відповідних торговельних майданчиків), паралельно накладаючи арешт на інші об'єкти права власності боржника (кошти, нерухомість тощо) на суму боргу до тих пір, поки боржник не погодиться переказати криптовалюту для врегулювання ситуації.

Проте, всі вищевказані методи релевантні для ситуацій, коли приватний ключ або контролюється незалежним зберігачем, або контролюється власником, який не бажає добровільно його передати, але теоретично може піддатися тиску з боку суб'єктів владних повноважень. Якщо ж приватний ключ та seed-фраза справді недоступні через втрату / пошкодження (до цього можна прирівняти і відсутність власника з різних причин) або через надійне приховування з боку боржника (з його готовністю нести за це юридичні наслідки), то класична криптовалюта, що функціонує по протоколах типу BTC, буде втраченою для економічного обігу і жоден суд чи технічна служба не допоможе це змінити.

Опис предмету дослідження буде неповним, якщо не дати характеристику методам судового тиску на боржника – власника криптовалюти щодо надання доступу до неї в цілях примусового стягнення, а також методам захисту відповідача від такого тиску з боку суду. Враховуючи обмеженість практики українських судів в цьому питанні, звернемося також і до міжнародного досвіду.

Найбільш очевидна лінія захисту в суді від спроб стягнення криптоактивів з боку боржника – це стверджувати, що він втратив приватний ключ до криптогаманця (аргументи на зразок «не можу знайти флешку», «флешка пошкодилася фізично», «я

---

⁷ В українській практиці подібна процедура має місце на стадії виконавчого провадження (прим. авт.)

забув пароль» і тому подібні). Зрозуміло, що подібні твердження сприймаються судом а-пріорі критично, як недобросовісна процесуальна поведінка з боку відповідача, оскільки суд буде розумно виходити з презумпції контролю боржника над власним активом. В такій ситуації все буде залежати від переконливості аргументів позивача (кредитора) або відповідача (боржника, власника криптоактивів).

Так, для спростування цієї презумпції боржнику варто подати суду певні докази, які б підтверджували реальну можливість втрати контролю до початку судового спору, як то: заява в поліцію про факт крадіжки пристрою, де зберігався приватний ключ доступу до криптогаманця, акт про пожежу, акт про знищення майна внаслідок бойових дій чи стихійного лиха і тому подібні документи. За їх відсутності суд може зробити висновок про недоведеність тверджень відповідача про втрату ним доступу до криптовалюти (ч. 3 ст. 12, ч. 1 ст. 81 ЦПК України, ч. 3 ст. 13, ч. 1 ст. 74 ГПК України) з відповідними процесуальними наслідками.

Важливим доказом при вирішенні питання про правдивість тверджень щодо втрати доступу до криптогаманця може бути проведення судової експертизи / експертного дослідження. Експерт у галузі цифрових технологій⁸ може проаналізувати логи активності, тобто наскільки давно перед розглядом справи судом відповідач заходив до свого криптогаманця; чи не витрачалися якісь суми з даного гаманця на придбання товарів / робіт / послуг, що могло залишити цифрові сліди на пристрої або в мережі; наявність у пристроях фотографій, сканкопій, заміток, скріншотів чи інших варіантів електронної фіксації seed-фраз для майбутнього відновлення приватного ключа доступу до криптогаманця; наявність встановлених відповідачем необхідних розширень для браузерів тощо. При цьому варто пам'ятати, що як в українському, так і в правопорядках інших країн є презумпція неправоти боржника, який відмовляється співпрацювати при проведенні експертизи (не надає необхідні пристрої, матеріали, документи або іншим чином ухиляється від проведення експертизи – див. ст. 109 ЦПК України, ст. 102 ГПК України). В такому випадку суд просто зробить висновок про неправдивість тверджень відповідача про втрату контролю над криптогаманцем, з подальшими негативними юридичними наслідками для відповідача.

Наступним, вже частково згаданим вище, методом державного примусу є зобов'язання боржника добровільно зазначити активи і передати контроль над ними. Вище вже згадувався Asset Disclosure Order в судовій практиці англо-саксонських країн – в Україні процесуальним аналогом є зобов'язання боржника з боку державного або приватного виконавця (у постанові про відкриття виконавчого провадження) подати декларацію про наявні доходи та майно, що має надати виконавцю інформацію щодо криптоактивів боржника. Щоправда, обов'язок подати декларацію про майно не є рівнозначним обов'язку надати ключі до цього майна, тому законодавство України у даному питанні має достатній простір для подальшого удосконалення. У всіх юрисдикціях, яким знайомий цей підхід, його ігнорування боржником забезпечується певними заходами відповідальності (санкції за неповагу до суду, за умисне невиконання судового рішення, штрафи в рамках процедури виконавчого провадження тощо).

Новітнім підходом в ряді юрисдикцій є т. з. крипто-детективні позови, суть яких полягає у проханні кредитора суду призначити незалежного розпорядника цифрового майна боржника. Такому розпоряднику суд може надати право звертатися від імені боржника до всіх можливих криптобірж по всьому світу з судовим наказом про арешт будь-яких рахунків (облікових записів), які за цифровими слідами можна співвіднести з

⁸ Залежно від специфіки питань, що ставляться на розгляд експерта, може йтися про інженерно-технічну експертизу переважно по коду 10.9 «дослідження комп'ютерної техніки та програмних продукцій» (комп'ютерно-технічна експертиза), або, менш часто, по коду 10.17 «дослідження телекомунікаційних систем (обладнання) та засобів» (телекомунікаційна експертиза) чи відповідну комплексну експертизу (прим. авт.)

даним боржником. В Україні подібний механізм наразі умовно-можливий лише в межах провадження по справах про банкрутство, де повноваження арбітражного керуючого, в принципі, допускають подібну активність і навіть вимагають її. Теоретично, подібний підхід в Україні є допустимим і для процедури виконавчого провадження, щонайменше у справах про стягнення криптовалюти, хоча про практичні ситуації автору не відомо⁹.

Взагалі можливість практичного стягнення криптовалюти на виконання судових рішень в Україні саме в аспекті процедури виконавчого провадження потребує окремого розгляду в рамках іншої статті. Зазначимо лише, що менш проблемним тут було б виконання в натурі (з метою передачі криптовалюти або контролю за криптогаманцем стягувачу), тоді як реалізація криптовалюти на погашення боргів боржника (в т. ч. не пов'язаних з відносинами щодо криптовалюти) є технічно проблематичною. Відсутність офіційних біржових криптогаманців у виконавців, відсутність процедури оцінки криптовалюти, тим більше в умовах її значної волатильності, відсутність технічного функціоналу для продажу криптовалюти через систему СЕТАМ – всі ці питання потребують технічних і юридичних відповідей, до отримання яких складно очікувати ефективного виконання судових рішень щодо криптовалюти з боку державних та приватних виконавців.

Що ж робити боржнику, аби уникнути негативних наслідків і спростувати презумпцію своєї неправоти, якщо приватний ключ та seed-фраза, «холодний» гаманець справді втрачені (загублені, забуті, знищені фізично)? Рекомендації можуть полягати насамперед у технічній площині (з процесуальної точки зору – у зборі належних і допустимих доказів на підтвердження цього факту).

По-перше, доречно теж звернутися за проведенням судової експертизи / експертного дослідження, наприклад, для підтвердження критичного фізичного пошкодження або зносу (деградації) відповідного носія інформації (флеш-карти, жорсткого диску тощо). Якщо експерт підтвердить, що зчитування даних за допомогою сучасних технічних можливостей є недоступним, це буде серйозним аргументом на користь боржника, хоча ще потрібно буде довести, що саме на цьому пристрої зберігалися відповідні дані. Якщо йдеться не про «холодний» гаманець, а про програмний, доказом можуть стати системні логи операційної системи, що фіксували критичний збій файлової системи в період виникнення проблеми з доступом.

По-друге, досить переконливим аргументом може бути доказ відсутності руху криптовалюти на спірному криптогаманці – т. з. «блокчейн-алібі». Якщо, скажімо, протягом 2-3 років до відкриття провадження у справі з криптогаманця не списано жодної частинки BTC¹⁰, це з точки зору вірогідності доказів непогано підсилює обґрунтованість позиції боржника в суді.

Іншим непрямим доказом повинно стати обґрунтування відсутності бекап-копії приватного ключа чи seed-фрази, наприклад, якщо пристрій з копією також був знищений, зокрема в результаті форс-мажорних обставин, чи викрадений, або використовувалися старі апаратно-програмні можливості, які втратили файли через фізичну зношеність чи реалізовані критичні вразливості внаслідок припинення техпідтримки тощо.

Добросовісність поведінки боржника можна доводити в суді і перепискою відповідача зі службою технічної підтримки виробника програмного забезпечення криптогаманця (платформи, на якій він розміщений), обговорення технічної проблеми

⁹ Питання доцільності надання в Україні таких повноважень за ухвалою суду іншим категоріям осіб (які не є арбітражними керуючими чи виконавцями) заслуговує на додаткову наукову дискусію (прим. авт).

¹⁰ Біткоїн традиційно подільний на мілібіткоїн (0,001 BTC), мікробіткоїн (0,000001 BTC) та сатоші (0,00000001 BTC) і навіть мілісатоші (0,000000000001 BTC), хоча у блокчейні BTC існує лише сатоші, а решта часток є лише технічною одиницею в платіжному протоколі, а не базовою одиницею блокчейну (прим. авт.).

під своїм іменем на профільних форумах – зрозуміло, всі ці дії повинні мати місце до виникнення судового спору з кредитором чи іншими зацікавленими особами (і бажано – задовго), в іншому випадку у суду виникне враження про фабрикування доказів з боку відповідача.

Також добросовісність відповідача буде впливати і з його готовності до співпраці з кредитором / судом шляхом т. з. «brute force», за рахунок кредитора, звичайно. Під «brute force» розуміється метод підбору криптографічних ключів шляхом послідовних спроб використання всіх можливих варіантів. Наразі цей метод суперечить самій технічній інфраструктурі криптовалюти, оскільки криптографічний захист тому і вважається юридично надійним, що злам паролів (приватних ключів), які його використовують, вимагає з економічної точки зору критично не вигідного використання ресурсів часу та обчислювальних можливостей. Проте, існує такий феномен як удача (коли пароль буде випадково підібраний відносно швидко), а також слід брати до уваги, що обчислювальні можливості в наш час зростають експоненційно – відтак, згода відповідача на метод «brute force» є досить непоганим аргументом для обґрунтування його добросовісності.

Екзотичним, але можливим видом врегулювання, є і пропозиція боржника-відповідача про укладення мирової угоди з кредитором-позивачем, за якої боржник відступає кредиторю майнові права на криптовалюту, що знаходиться на заблокованому криптогаманці. Тобто констатується, що якщо майбутній розвиток техніки і технологій (наприклад, розвиток квантових обчислень) або застосування методу «brute force» дасть змогу в перспективі «зламати» гаманець, весь його вміст одразу перейде у власність кредитора, в рахунок врегулювання його претензій до боржника.

Висновки

З технічної та юридичної точок зору шанси звернути примусове стягнення на криптовалюту по боргах її власника, отримати її в порядку поділу спільного майна подружжя чи повернути викрадену зловмисниками суму, в принципі є цілком реальними, якщо криптовалюта зберігається на біржових криптогаманцях чи власник присутній і може бути підданий тиску відповідних юридичних процедур. Натомість, при відсутності власника та при розміщенні криптовалюти на гаманцях поза контролем зберігачів (зокрема «холодних»), за умови відсутності у зацікавлених осіб точної інформації про місцезнаходження приватного ключа чи seed-фрази, отримання контролю над криптовалютою, що працює по протоколах типу BTC, стає невирішуваним юридичним і технічним завданням на сучасному рівні розвитку техніки і технологій (хоча в близькому майбутньому з розвитком квантових обчислень це може змінитися).

Щодо питань доведення або спростування в суді презумпції реального контролю боржника над криптоактивом, тобто можливості отримання контролю над криптовалютою, якщо її власник формально не заперечує проти цього, але посилається на втрату приватного ключа чи seed-фрази, змагальність сторін і баланс доказів (їх вірогідність) будуть мати вирішальне значення для висновків суду по суті даної проблеми.

Список використаних джерел:

1. Гринь І. О. Правове регулювання порядку звернення стягнення на віртуальні активи у межах примусового виконання судових рішень в Україні та країнах Європейського Союзу: порівняння та аналіз. *Наукові записки. Серія: Право*. 2025. Вип. 19. С. 193-199. URL: <https://pravo.cusu.edu.ua/index.php/pravo/article/view/657/682>
2. Попов К. Л. Кримінальна відповідальність за невиконання судового рішення в Україні: динаміка правозастосування. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. №5/2023. С. 242-247. URL: https://lsej.org.ua/5_2023/60.pdf

3. Радева А. Криптовалюта під прицілом судів: від аreshtу до поділу майна. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/240354_kriptovalyutapd-pritslom-sudv-vd-areshtu-do-podlu-mayna
4. Kartono K., Soewita S., Susanti N. S., Salim A. Legal Ambiguity in Handling Cryptocurrency Evidence: Challenges and Solutions. *Interdisciplinary Journal and Humanity (INJURITY)*. November 2024. No. 3(11):768-776. URL: <https://doi.org/10.58631/injury.v3i11.1307>
5. Riabchenko Y., Onyshchenko A., Kudin V., Kononets O., Holdskiy V. Digital assets and property rights: regulation and legal implications within the EU and globally. *Statute Law Review*, Volume 46, Issue 3, December 2025, URL: <https://doi.org/10.1093/slr/hmaf029>
6. Troitsky V., Unclaimed (Unowned) Digital Assets: Addressing the Legal Implications of Absent or Unknown Ownership, 16 ELON L. REV. 221, 229 (2024). URL: <https://eloncdn.blob.core.windows.net/eu3/sites/996/2024/02/Troitsky.pdf>

References

1. Hryn, I. O. (2025). Pravove rehuliuвання poriadku zvernennia stiahnennia na virtualni aktyvy u mezhakh prymusovoho vykonannia sudovykh rishen v Ukraini ta krainakh Yevropeiskoho Soiuzu: porivniannia ta analiz. *Naukovi zapysky. Seriya: Pravo*, (19), 193–199. <https://pravo.cusu.edu.ua/index.php/pravo/article/view/657/682>
2. Popov, K. L. (2023). Kryminalna vidpovidalnist za nevykonannia sudovoho rishennia v Ukraini: dynamika pravozastosuvannia. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, (5), 242–247. https://lsej.org.ua/5_2023/60.pdf
3. Radieva, A. (n.d.). Kryptovaliuta pid prytsilom sudiv: vid areshtu do podilu maina. https://biz.ligazakon.net/analytics/240354_kriptovalyutapd-pritslom-sudv-vd-areshtu-do-podlu-mayna
4. Kartono, K., Soewita, S., Susanti, N. S., & Salim, A. (2024). Legal ambiguity in handling cryptocurrency evidence: Challenges and solutions. *Interdisciplinary Journal and Humanity (INJURITY)*, 3(11), 768–776. <https://doi.org/10.58631/injury.v3i11.1307>
5. Riabchenko, Y., Onyshchenko, A., Kudin, V., Kononets, O., & Holdskiy, V. (2025). Digital assets and property rights: Regulation and legal implications within the EU and globally. *Statute Law Review*, 46(3). <https://doi.org/10.1093/slr/hmaf029>
6. Troitsky, V. (2024). Unclaimed (unowned) digital assets: Addressing the legal implications of absent or unknown ownership. *Elon Law Review*, 16, 221–229. <https://eloncdn.blob.core.windows.net/eu3/sites/996/2024/02/Troitsky.pdf>